

Folketingets Beskæftigelsesudvalg (BEU)

Beskæftigelsesministeren
Ved Stranden 8
1061 København K

T +45 72 20 50 01
E bm@bm.dk
www.bm.dk

CVR 10172748

4. maj 2016

J.nr. 2016-384

Orientering om ophør af skærpet kontrol med bopælskravet for dagpengemodtagere

Kære medlemmer af beskæftigelsesudvalget

Den forhenværende regering præsenterede den 11. marts 2014 en række initiativer med henblik på at skærpe kontrollen med EU/EØS-borgere på danske ydelser.

Regeringen er stærkt optaget af at forhindre snyd med danske ydelser. Vi har derfor videreført initiativerne, der er implementeret og pågår planmæssigt. Derudover arbejder vi parallelt målrettet på at få EU-lovgivningen om velfærdsydelser for vandrende arbejdstagere op til revision for at sikre, at nationale velfærdssystemer ikke bliver undergravet af EU-regler, og at EU ikke udvikler sig i retning af en social union. Eksempelvis arbejder vi for, at det kommer til at fremgå klart af EU-reglerne, at man skal arbejde som minimum nogle måneder i et land, før man kan komme i betragtning til arbejdsløshedsdagpenge. Den praksis har vi i Danmark i dag, og den vil vi fastholde.

Bemærkninger vedrørende de fem initiativer

I forhold til de fem initiativer kan følgende bemærkes.

- Initiativ 1 omhandler øget kontrol af EU-arbejdstagerstatus for kontanthjælpsmodtagere fra andre EU/EØS-lande. Der er blandt andet udsendt vejledninger til kommunerne og Statsforvaltningen, som skal sikre, at Statsforvaltningen efter anmodning fra kommunen foretager en konkret vurdering af, hvorvidt EU/EØS-borgere på kontanthjælp kan bevare arbejdstagerstatus mv. efter seks måneders ledighed. Der er samtidig etableret et dialogforum mellem de involverede myndigheder i indsatsen.
- Initiativ 2 omhandler oprettelse af en central enhed, der skal bidrage til at styrke kommunernes kontrol i forbindelse med deres tildeling og administration af forskellige overførselsindkomster til vandrende EU/EØS-arbejdstagere bl.a. ved at udveksle relevante registerbaserede oplysninger med de andre EU/EØS-lande. Enheden er etableret, og der er indgået en samarbejdsaftale mellem Udbetaling Danmark og Beskæftigelsesministeriet.
- Initiativ 3 og 5 omhandler et 2-årige forsøg, hvorefter der indføres krav om, at borgere på kontanthjælp (initiativ 3) eller arbejdsløshedsdagpenge (initiativ 5) med kort tilknytning til det danske arbejdsmarked og dårlige dansk kundskaber skal deltage i arbejdsmarkedsrettet danskundervisning og have hyppige samtaler i jobcentret, hvis det vurderes at forbedre de pågældendes konkrete muligheder

for at komme i job. Forsøgene pågår og vil blive evalueret ved forsøgenes afslutning.

- Initiativ 4 omhandler skærpet kontrol med opfyldelse af bopælskravet for dagpengemodtagere for at sikre imod proforma-adresser i Danmark. Den skærpede kontrolindsats har imidlertid vist sig ikke at stå mål med resultaterne, idet der igennem en periode på 9 måneder er undersøgt knap 5.000 sager, hvilket alene har medvirket til at afdække én proforma-adresse. Dertil kommer, at der efter indførelsen af den skærpede kontrol desuden er blevet indført nye regler, der sikrer en langt tættere kontakt til de ledige via samtaler og den såkaldte joblog.

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering har evalueret ordningen og vurderet, at udbyttet af a-kassernes kontrol har været meget ringe. Det vurderes på den baggrund ikke hensigtsmæssigt at videreføre den skærpede kontrolindsats.

Baggrund for initiativ 4

Baggrunden for initiativet var, at man efter gældende regler skal have bopæl og ophold i Danmark for at få udbetalt dagpenge ved ledighed. A-kasserne foretog på daværende tidspunkt ikke en systematisk kontrol af, om bopæls- og opholdskravet reelt var opfyldt, men henholdte sig til folkeregisteroplysningerne. Derfor kunne der være tilfælde, hvor en EU/EØS-borger med ret til danske arbejdsløshedsdagpenge opgav en dansk proforma-adresse til a-kassen, men reelt havde ophold eller bopæl i et andet land, hvor leveomkostningerne er lavere end i Danmark.

For at styrke kontrollen med opfyldelse af bopælskravet foreslog den daværende SR-regering, at der skulle stilles større krav til a-kassernes kontrol med bopælskravet, og at a-kasserne i den forbindelse skulle have øget adgang til de offentlige registre.

Som led i udmøntningen af initiativet blev der fra den 1. januar 2015 skabt udvidet adgang for a-kasserne til bopæls- og adresseoplysninger i CPR, jf. lov om arbejdsløshedsforsikring i § 91, stk. 9. A-kassernes adgang til de øgede oplysninger om egne medlemmers tidligere bopæl og familiemæssige forhold skulle give a-kasserne mulighed for at afsløre proforma-adresser på ledige medlemmer.

Til brug for a-kassernes tilsyn har Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering siden den 1. januar 2015 konkret udarbejdet lister med ledige medlemmer, som a-kassen har skullet undersøge nærmere. Det fremgår af forarbejderne til den lovændring, der hjemler den udvidede adgang til CPR, at den øgede kontrol skulle evalueres i efteråret 2015.

Evaluering af initiativ 4

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering har evalueret a-kassernes styrkede kontrol med opfyldelse af bopælskravet.

Evalueringen viser, at a-kasserne i perioden januar-september 2015 har undersøgt 4.787 sager. A-kasserne har i 34 af disse sager meddelt, at det ledige medlems CPR-adresse viste sig ikke at være den lediges reelle adresse. Styrelsen har undersøgt de 34 sager, og i hovedparten af sagerne skyldtes a-kassernes tilbagemeldinger, at de ledige ikke mødte frem til de rådighedssamtaler, de pågældende var blevet indkaldt til. Kun i én af de 34 sager blev en proforma-adresse afsløret alene på grund af den skærpede kontrol.

På den baggrund skal a-kasserne ikke fremover undersøge disse forhold, da den skærpede kontrol medfører en administrativ byrde, der ikke står mål med resultaterne. Ophør af den skærpede kontrol kræver ikke lovændring men blot, at Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering ophæver en skrivelse. Der vil fortsat være hjemmel i lovens § 91, stk. 9, til, at Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering kan indhente oplysninger om bl.a. enkeltpersoners bopæls- og adresseforhold og styrelsen kan videregive oplysningerne til en a-kasse, såfremt der i konkrete situationer viser sig behov herfor.

Udover de stærkt begrænsede resultater af den skærpede kontrolindsats skal ophøret af den skærpede kontrol ses i lyset af, at der den 18. juni 2014 blev indgået et bredt forlig om en reform af beskæftigelsesindsatsen, der blandt andet indebar indførelsen af en såkaldt joblog og et intensiveret kontaktføreløb med virkning fra den 1. juli 2015.

Det intensiverede kontaktføreløb indebærer som anført, at der holdes langt flere samtaler med den ledige end tidligere, og jobloggen indebærer, at a-kasserne løbende skal følge med i den lediges jobsøgning. Dermed får a-kasserne reelt langt tættere kontakt til den ledige, der vil have vanskeligt ved at leve op til kravene om samtaler og jobsøgning som bosiddende i et andet land.

Beskæftigelsessystemet og gældende regler skal så vidt muligt understøtte, at ingen uretmæssigt modtager ydelser fra det offentlige. Samtidig giver det ikke mening at fastholde unødvendigt bureaukrati og virkningsløs kontrol, hvorfor det er sundt fornuft at omlægge praksis.

Venlig hilsen

Jørn Neergaard Larsen